

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo (administracija) in ekspedicijska na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 "
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom posreduje velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Naš križ.

Najsitnejša stvar na svetu je gotovo, ako se mora kdo uklanjati in dobrikati človeku, katerega ne le čisto nič ne ljubi, marveč ga celo sovraži, morebiti iz globočine svojega srca sovraži. To je gotovo siten položaj. V takem položaju, pravi „Čech“, se nahaja naša mladočeska ali svobodomiselná stranka, kakor nam kaže marsikatera številka „Narodovih Listov“. Smisel mnogih člankov in vsega obnašanja tega lista je:

Mi bi vrlo radi klerikalcev se iznebili — ker njihova zveza z nami nam mrzi, kar se le dá; ali za ta čas — v sedanjem položaju — si ne vemo pomagati. Ta zveza je žaliboče „potrebno zlo“, „malum necessarium“.

Ko bi ne bili ti hencani liberalci nemški Slovanom tako sovražni in tako neprijazni, mi bi jim prav radi podali roko v spravo in najtesnejšo zvezo: „den Freunden zu Nutz und den Klerikalen zum Trutz“.

Že pred četrtno leta se je liberalci Fischhof izrazil, da je občeval s tako zvanimi liberalnimi Slovani pogostoma, in pravi, da se je preprčal, s kakim veseljem da bi bila na novo ustvarjena liberalno nemška stranka pozdravljena od Slovanov, ko bi se ti le teh vražjih klerikalcev mogli otresti ali odkrižati, kateri so po pravici in resnici povedano zdaj neko „potrebno zlo“.

Nekdo je celo iz privatne pridnosti N. L. telegrafiral, da bi bil tudi naš slavi Rieger eden iz onih politikov, kateri so v prešlih dneh z Fischhofom občevali. Da je to le grda laž in zanikrno obrekovanje, nam je očitno naš čestiti parlamentarni vodja sam povedal, ker

on liberalca Fischhofa že cele tri leta niti videl ni. Tisti liberalni politikaster, s katerim je Fischhof se porazgovarjal, pa menda ni nikdo drugi kot dunajski dopisec za N. L., kateri se pač ne more smatrati tolmáča konservativnega češkega kluba.

Tedaj je to zopet eno netaktno manevriranje dopisca N. L., s katerim hoče naše poštene poslance v ljudskih očeh kompromitirati ali v sum pripraviti.

Fraze „N. L.“ znamo že zdavnej. Kot organ mladočeske stranke delajo tudi tam enako politiko, a politiko, ktera je malo častna za nje, nevarna za ves češki narod; zakaj? ker je liberalna.

Sicer je bila vsa stvar z dr. Riegrom neukretno ali kakor Nemec pravi „sehr plump“ osnovana. Oni izjav liberalnega Fischhofa o liberalnih slovanskih politikah je nameraval Hohenwartovo stranko s češkim klubom razdvojiti tako, da bi se bila močna konservativna desnica v državnem zboru razbila. Ali bistroumni dr. Rieger jim je štrečno zmešal, in liberalni politikastri iz Marijanske ulice so dobili zopet eno gorko pod nos. Ti isti liberalni politikastri nazivljejo spojenje Čechov s klerikalci ali s Hohenwartovo stranko „potrebno zlo“.

Pojasnilo malo to stvar! vzemimo jo bolj v konkretnem smislu, ali obrnimo to „potrebno zlo“ na vsakdanje življenje. V javnem življenju čestokrat slišimo: „Jaz sicer vsacega f. . . sovražim in se ga ogibam kot h. . . križa, meni vsak veren katoličan mrzi, samo pogled na cerkev, celo če je lepa veličastna, monumentalna stavba, mi razburi kri v mojih žilah — — — ali pomagaj si, če si

moreš —! Jaz tega istega duhovnika, tega istega katolika potrebujem kakor oko luči; od cerkve imam precejšnji vžitek; ne kaže mi tedaj drugega, kakor vdati se in si vsvariti neki „modus vivendi“, ker — kar je potrebno, je potrebno, da si je zlo. To je moj križ!

To je tedaj ona liberalna politika v konkretnem smislu ali v navadnem praktičnem življenju.

Če hočemo mi pa otroka po pravem imenu poklicati, ne smemo reči politika, ampak farizejstvo pravo pravcato farizejstvo.

Mi katoličanje se s to liberalno politiko čestokrat srečamo. Ker duhovnik, katoliška cerkev in njeni obredi so mnogim, mnogim v pravem pomenu besede „potrebno zlo“, pravi križ!

Do stanovanj katoliških duhovnikov jo ubere marsikateri gospod, kateri že od daleč „komplimente reče“, da bi dobil za to ali ono potrebo kak krajcar, po tem pa še v kaki krčmi z duhovnika neslane burke brije in šale vganja z njim, ki mu je bil malo pred „potrebno zlo“. Sploh se lahko reče, da vsak liberalni politikar očitno kaže sovražstvo do duhovnika, v kupčiji pa skrije roge in ako je treba tudi patru ponižno roko poljubi. To je „potrebno zlo“, kaj čemo!

Da tim liberalnim politikarstvom knez Liechtenstein pa Greuter in Pflügel niso po volji, to nam je pač že davno znano in to nas sili v smeh, ker dostikrat opazimo, da se ti svobodomiselnici okoli Liechtensteina in Greuterja tlačijo in se jim klanjajo in jim celo roke prijateljsko stiskajo, ako se je s pomočjo teh klerikalnih poslancev Slovanom kaj polaj-

Spomini na veliko slovansko romanje v Rim l. 1881.

(Spisuje M. Mihaeljev.)

(Dalje.)

Zares so čuli nad nami angelji varhi, katerim so nas sv. Oče pri akademiji priporočili, da smo ukljub strašanske vročine in tolikih noči brez spanja vendar le vsi zdravi domú došli. — Postaja Grossetto, je obzidano mesto z solinami na reki Ombrone. Za tim pride Monti-Pescali mesto na griču; od tod gre ena veja železnice proti Sieni in dalje proti Fierenci. Še kake 3 postaje se peljemo do Polionike, od koder je viditi kakih 4—5 ur v morju znamenit zgodovinski otok Elbo.*) Otok je precej gorat, najvišji vrh ima 1039 metrov visokosti. Ima nasproti laški obali utrjeno pristanišče Porto Longone, drugo pa večje, tudi utrjeno, je Porto Ferrajo; imenuje se tako po železnih rudnikih. Tú mi pride zgodovina Napoleona I. na misel; po svoji odpovedi je on šel 28. aprila 1814 na ta otok,

*) Elba spada upravno pod Livorno z dvema malima otokoma: Pianosa in Monte Christo. Pis.

kakor samostalen vladar z 900 svojih zvestih vojšakov grenadirjev in telesne straže. Tú je on opazoval, kaj dela zopet postavljena družina Bourbonov pod Ljudovikom XVIII. in kako da so si evropejski vladarji na dunajskem kongresu močno navskriž. Vse te pogrške vidši zakliče z veseljem: „Francija je še moja“. Vedel je tudi, da armada bo zanj, ker za njo je imel besede pripravljene, ktere so jih kakor očarati morale. Na te svoje stare vojake je zaupal Napoleon, od njih je pričakoval, da se mu ne bodo mogli zoperstavljati, ko bodo zagledali zopet trobojnico in erla. O Burbonih pa in onih zlahtnih izselenikih, ki so z njimi zopet v Paris prišli in so Ludvika XVIII., ki je bil sicer prav moder mož, k marsikaterim napčenostim zapeljevali, je izrekel Napoleon I. te pomenljive besede: „Osi se niso ničesa navadili, in ničesa pozabili“. Stopil je res 1. marca 1815 z svojimi 900 stražniki na suho pri Kannesu. Vse ljudstvo ga je veselo sprejemalo, vse vojaštvo proti njemu poslano, je kar k njemu pristopalo; le neka trdnjava menda Besancon, se je obotavljala mu odpreti duri, pa razgalil je on nek svoje prsi, ter

rekel sprednji straži, „naj strelja, če more, v svojega cesarja!“ Na to mu z veseljem duri odprejo in zmagonosno koraka z vedno večo armado proti Parizu. Še cló maršal Ney, kateri je trdno obljubil Ljudoviku XVIII., da bode vailjenca vklešenega dovédel v Paris, prestopi s celim armadnim krdelom k njemu 17. marca. Kralj pobegne 19. marca na to iz Pariza in Napoleon I. postane zopet vladar Francije pa le za 100 dni! Ostale zgodbe in konec Napoleona I. je gotovo znano. Nekaj pred svojo smrtjo († 5. maja 1821) na otoku št. Helene je rekel zdihujoč: „Ko bi bil jaz nemški ali ruski cesar, bi ne umrl na tej skali!“ Otok je namreč skalnat in nerodoviten ter silno oddaljen pod ravnikom od južne Amerike in od južne Afrike. To so res pomenljive besede, ker kažejo razliko med vladarji po božji milosti in onimi, ki se imenujejo kralje po volji ljudstva! Po tem zgodovinskem zavinku hajdimo dalje!

Od postaje Polionike naprej je viditi lepe vinograde, oljkine gojzdiče in obraščen svet; na gričih krasnih vinogradov je viditi vse polno mlinov na veter. Tako pridemo do Čečine, po-

šalo in vsaj nekoliko starih od liberalcev preziranih pravic nazaj dobilo.

Da ti koristolovci bi dekanu Pflügelu tudi roko poljubili, kadar koli bi se on potegnil za korist Česke krone. In pri tem počenjanju se dotični na stran obrnejo in pravijo eden drugemu: Kaj če to! mi delamo to le tako na videz zato, ker je to „potrebno zlo“ — sila nemila — to je naš križ!

Mi bi desetkrat rajši s starim zlodjem in njegovo staro materjo bratovščino pili, tudi celo s Herbstom in njegovimi tovarši se z bogali kakor s temi klerikalci — O da bi se jih skoraj mogli odkrižati!

Ali ti Herbstovci so tako neuljudni in neprijazni do nas Čehov; vse Čeha bi naj rajši v žlici vode utopili, ko bi bilo mogoče. To nas sili, da moramo hočeš ali nočeš držati s klerikalci. To je „potrebno zlo“ kaj čemo!

Služaj je hotel, da je organ českých Eřal-tov, liberalních slovanských politikov, v eni številki svoji prinesel med drugimi novicami tudi Rusovo „Brand rede“, ktero je govoril v Karlovih Varih. Rudeča nit celega govora je ta: „Avstrija bode nemška ali nikakoršna“. In njen konec je bil ta: Avstrija je podobna retorti — grof Taaffe pak je alchimista, kteri hoče iz različnih snovi — narodov — sestaviti „aurum potabile“. Tega čudežnega zlata on ne bo vsvaril, nespojljive snovi se razlete in razneso retorto in alchimista. Dokler Herbst, Rus et tuti quanti v Avstriji stražijo, dotlej ne bo miru in ne pomirjenja med Slovani.

Kar se je pred malo dni v severnih Čehih godilo, zadosti spričuje, da se Avstrijskim Slovanom ne bo kmalo podajala roka v spravo. Nastati morajo še drugačne premembe, preden bo dal nemški ljud liberalnim zapeljivcem slov in se s Slovani popolnoma zmiril. Herbstova faksijska opozicija se čedalje globlje vriva v srca nemškega ljudstva. Dokaz temu je neodločnost vlade. Pa naj bo temu tako ali tako, naši liberalni politikastri bodo marsikaj drugega še pred dočakali, kakor pa zmirjenja od strani nemške liberalne stranke, ali da bi celo Herbstovci šli s palmo miru v roki v njihovo sredo. Zatoraj pa morajo, naj jim je drago in ljubo, ali ne, z avstrijskimi klerikalci skušati shajati, ker to je „potrebno zlo“ kterega se ne morejo iznebiti.

Nam českim klerikalcem je ta izjava „N. L.“ prav ljuba, ker vemo, da tako „potrebno

zlo“ je tudi česko svečeništvo. Kar je namreč delal n. pr. gospod Čermak za svoj kraj v Stribre, to dela vsak česki duhovnik na sebi odločenem mestu za narod. Našemu duhovstvu je cerkev in narod edno; kar dela za cerkev, dela tudi za narod in kar je narodu v korist, to je tudi cerkvi v prospeh. To duhovstvo ne pozna liberalne politike, ktera cerkev in narod ločivši vero in cerkev zame-tuje, a narodnost do neba povzdiguje. Pa verjemite mi sovražniki cerkve in ljubitelji naroda: Blagostanje naroda se ne zida na razvalinah cerkve ali po iztrebljeni veri, ampak na prospehu obeh. Pa naj tedaj naši liberalci sodijo in mislijo o cerkvi in veri, kakor jim drago in ljubo, nam zadostuje vest: da nas klerikalce smatrajo vsaj za „potrebno zlo“, brez kterega niti obstati ne morejo.

O ko bi tudi naše svečeništvo to uvidilo, kak mogočen faktor je ono v sedanjem pol-žaju, potem bi tem okoliščinam primerno tudi delalo — ko bi vedelo, kako v resnici „po-trebno zlo“ je liberalcem!

Imejte nas radi, ali pa nas sovražite, nam je to deveta briga; samo obnašajte se do nas z dostojnim spoštovanjem zato, kor smo Vaše „potrebno zlo“, brez kterega bi vsa vaša slava in svobodomiselnost le kratek obstanek imela.

Tako piše „Čech“ za Čeha na tanko kazoč ondoto stanje in staro neslogo med starimi in mladimi. — Kaka je pa pri nas na Slovenskem? Je-li mnogo bolje kot pri naših bratih na severju? Boj je sicer ponehal, a načela — so se li kaj spremenila ali zboljšala? Bog hotel, kajti le z združenimi močmi se ubranimo hudemu liberalizmu, kteri s pogubo preti Slovencem.

J. L.

Politični pregled.

V Ljubljani 10. novembra.

Avstrijske dežele.

Z Dunaja 9. novembra. Za poslanca v Dunajskem okraji „Josefstadt“ izvoljen je poslanec dr. Stourzh z 796 glasovi, dr. Kronaveter je dobil 602 in dr. Much 122 glasov. Po zadnjih sporočilih kaj tacega nismo pričakovali. Pritisek na volilce je bil tudi velikansk. Vse nam kaže, da je „Verwaltungs-rath-Parthei“ na Dunaji še zmirom močna, da strahuje še zmirom pravo ljudsko stranko, z eno besedo, Dunaj je še preveč v judovskih

pesteh, kristjanje se še ne morejo osloboditi židovskega jarma.

Na Dunaji so se v ponedeljek zbrali delavci vsake vrste, govorili so posebno zoper delo ob nedeljih, zoper liste, ki izhajajo v ponedeljek zjutraj, vsled katerih so stavci primorani delati ob nedeljih. Posebno so govorili zoper to, kakor da bi bili listi v ponedeljkih potreba za ljudstvo. Ta svoj sklep so naznačili tudi lastnikom tiskaren in tovarn. Naj huje so govorili zoper tako imenovane demo-krafične liste, ki pravijo, da se potegujejo za ljudstvo, a bogate se z njega žuiji. — Delalci imajo prav, ali upanja je malo, da bi kaj dosegli; kajti ravno tisti dan ko so črkostavci sklepali resolucije zoper nedeljsko delo, pisal je „Tagblatt“, da bode izdajal, kakor prej „pe-nedeljski list“ in tako so tudi drugi listi primorani izdajati list že v ponedeljek zjutraj. „Tagblatt“ vendar kaj takega ni bil govoril, ko bi ne imel takih stavev, ki so pripravljene delati tudi ob nedeljah popoldne.

V Aussee-Judenburg je bil izvoljen dr. Sprung z 232 glasovi na mesto odstopivšega barona Walkerskirchna — tedaj na 2 krajih so zmagali levičarji. — (Ali bosta pa g. Sprung in Sturz zadržala faksijsko levico, da se ne prekucne v propad.)

Iz Budapešte, 9. nov. Odsek za stroškovnik cislajtanske delegacije je na predlog poročevalca dr. Fanderlika sklenil, da hoče delegaciji priporočati, naj sprejme vse nastavke za vojskine potrebe, kakor to zahteva vlada, ker so stroški mimo lani nekaj malega večji, ker je upati, da bode uprava za vojno tudi v prihodnje gledala na varčnost, kakor to zahteva denarstvene razmere v monarhiji. — Vojni odsek ogerske delegacije je včeraj 8. novembra dokončal pretresovanje o izvanredni potrebi za vojno. — Včeraj 10. novembra je bila druga popolna seja državne delegacije.

Iz Budapešte, 10. nov. V denarnem odseku avstrijske delegacije je minister unan-jih poslov razvil podobo naših zunanijh raz-mer. Najprej je govoril o tesni zvezi Avstro-Ogerske z Nemčijo, ki je pogoj za obstanek evropskega mira. Zarad te zveze ostane tudi Laško v prijateljskih odnosajih do Avstro-Ogerske. Grof Kalnoky je potem zagotavljal mir od strani Ruskega cesarja, kakor je cesar (Ruski) sam večkrat zatrdil, in to daje po-roštvo, da Evropi od tod ne žuga vojska. Kalnoky je zatrdjeval, da Avstro-Ogersko živi v prijateljskih razmerah z zahodnimi državami, tudi od tam se ni bati, da bi se mir kalil. G. minister je na to odgovarjal na posamezna vprašanja zarad Srbije in Črnogore, o stanji dunavskega vprašanja (zarad vožnje po spod-njem Dunavu) in o železnih po vzhodu. — Sprejet je bil potem nespremenjen troškovnik za vnanje poslove, troškovnik denarstvenega ministra in najvišjega računskega vodstva.

Kar se tiče posameznih vprašanj, rekel je minister glede Črnogore, da nima prav nič povoda, misliti, da bi bila kaka druga vlada za črnogorskim ljudstvom, odnosaji do kneza so pa v resnici dobri.

Srbija se je v poslednji krizi vedla po-polnoma lojalno. S pomočjo srbske in bulgar-ske vlade je bilo v zadnji vojski razkropljenih več čet. Črnogora ni nevarna Avstriji v ni-kakem obziru.

Dunavsko vprašanje se bode rešilo na pod-lagi Barré-jevega nasveta. Zastraun vravnave vožnje pri „Železnih vratih“ nadeja se, da se bodo pogodili še to zimo. — S Turčijo se obravnava da bi se železnice priklopile t. j. vezale med sabo. — Egiptovske homatije niso

staje in rečice enacega imena. Ljudstvo je viditi grdo z dolgimi „brki“ ali kozlovimi bra-dami; svet pa je prelep. V našem kupéji smo zmerom sami. In zakaj? Naučil me je namreč moj prijatelj, ki je bil že večkrat v Italiji, naj na postajah gledamo skoz okna vagona ter naj tako kažemo svoje mašnike ovratnike in noben, ki sovraži vero in duhovne, ne bode prišel v naš kupé. Kosmata kapa, res pogodili smo jo! Če je pa kdo vstopil, je bilo znano, da je dober kristjan in res je bilo tako povsod. Pa tudi nasprotno smo skušali drugi dan, da nas niso hotli laški liberaluhi pustiti v njih kupéje, kričeči: Ni prostora! Sploh vratnikov duhovskih se liberalni Lahi močno bojé! Tudi zopet nova skušnja! Od tod se začne prava lepa toškanska dežela. Ko pridemo v Páso, je ravno solnce zahajalo. Tu si oplahnemo grla z malimi kozarci rusega vina po 20 centezimov eden. Ko se brez postanka peljemo po ravnini poleg reke Arna, se jame mračiti. Doline te reke so silno lepe in rodovitne, kajti sem ter je ravnina tudi umetno namakana z vodotoči. Dva velika vodotoča vežeta reko Arno z reko

Serchio. Eden se pretaka od postaje Pontedera de mesta Pescia, drugi pa gre od tod do mesta Lucca (z 68.000 duš). Vlak je silno hitro letel tik reke, da nas je s poskakovanjem močno stresal, ali pa je moral parni stroj tako ne-vkreten biti. V mesečnem svitu je bilo viditi prav visoke gore proti postaji Empoli, kjer rase najboljša toškanska vino. Od tod se za-čenja pravi raj ali vrt Italije do Florence, kamor smo došli ob 10. uri zvečer tega dne. Brez števila težakov nas je za potne torbe obsulo, vse vpilo v nas in se zaganjalo v torbe, ter priporočalo razne gostilnice. Zvolimo si pa za prenočišče bližnji „Hotel Ponciani“, ki ga priporočuje tudi Bedäcker v svoji knjigi. Tu nam prinesejo k večerji prav veliko posodo 6—7 litrov vina (v flaškoni) na mizo. Jaz rečem natakarku, da toliko si ne vpamo spiti, akoravno smo zlo žejni. Pa odgovori nam, da naj le pijemo, kolikor je nam drago, potem bomo plačali, taka šega je tukaj v Florenci! Tudi nekaj novega! Spali smo pa malo zarad velike vročine.

(Dalje prih.)

niso nič spremenile zaradi mednarodne vožnje po kanalu Suez. Resoluciji Suesov, da bi se — dela pri Železnih vratih vendar enkrat poprijeli je pritril minister. Prihodnja seja je v saboto.

Poljedelstvo na Ogerskem. V „Slovenca“ od sabote dne 3. novembra se bere, da je na Ogerskem postal minister poljedelstva grof Pavel Szeheny, ki baje misli poljedelstvu pomagati s primerami postavami, kar bi bilo res da skrajni čas. Kako slabo je tam, razodeva se posebno letos, ko je bila vendar dobra letina. Ljudstvo je bilo nezadovoljno, ker ga davki tarejo in lhar stiska. Ljudstvo (antisemitje) se vzdiguje zoper Jude, ker bi se rado otreslo pretežkega jarma. Ljudstvo še ni bilo nikdar tako razdraženo zoper iztirilce davkov, kakor ravno sedaj, tu in tam se pretepavajo z njimi, marsikod jih pa tudi more.

To je dvakrat nevarno za deželo, ki je navezana na poljedelstvo, obrti ni, kjer je pa, dela s tujim kapitalom za tujo korist. To vendar ne kaže zdravih razmer, da je kmetijskega prebivalstva leto za letom manj in za kmetijo delavnih rok manjka, po mestih in sploh tam, ker je zaslužek navezan na osebno službo, je pa čedalje več ljudstva. Od leta 1870 je na stotisoče ljudi na kmetih manj, v mestih pa toliko več, to je posebno pokazala zadnja ljudska štetev. L. 1870 se je bavilo na Ogerskem, Erdeljskem in Reki s poljedelstvom in gozdnarstvom 4.338.631 duš, l. 1880 pa je bilo takih ljudi 3.669.117, tedaj jih je bilo 669.514 manj nego l. 1870. Posestnikov je bilo l. 1870: 1.631.071 a l. 1880: 1.133.086, najemnikov je bilo l. 1870: 46.130, a l. 1880: 22.236. Kaj nam kažejo te številke? Prvo število nam kaže, da imajo zemljišča manj posestnikov, a to še ne kaže da so nehale tiste pritlikovske kmetije in namesto njih nastale večje kmetije. Na Ogerskem je malo takih kmetij, na Erdeljskem v južno-vzhodnem delu je več takih razkošanih zemljišč, a prav tam niso nikjer manjših kmetij zlagali v večje, in tam ni nič manj posestnikov. To zmanjšanje posestnikov zadane pravo Ogersko, in pomeni, da se tu poljedeljsko ljudstvo zmanjšuje. Tistih bivših 497.985 posestnikov je spadalo med manjše in srednje poljedelce. Tudi toliko manjše število najemnikov kaže, da ginejo srednje vrste ljudje pri poljedelstvu. Ker števila tudi kažejo, da je pri poljedelstvu l. 1880 bilo manj vradnikov in manj težakov kakor l. 1870, ne more se reči, da so zemljišča bolje obdelovali. Recimo tudi, da so delali s stroji, vendar vse to ne stoji v pravem razmerju k zmanjšanju selskega prebivalstva.

Da, dal prebivalstvo na Ogerskem beži pred poljedelstvom, a bolje rečeno, iz zemljišč ga pode. Ljudje, katerim prodajo hišo, polje, beže v mesta, gredo kar v službo, ali so dinnarji, berači ali klateži. V blaženi ogerski deželi živi 50.000 ljudi od beračenja. Mnogo takih pobeglih seljakov prime za popotni les, gre v druge dežele kruha iskat.

Kaj pomagajo potem vse te lepe besede, da je Ogersko toliko močno, da ni ukončati, da je narod v politiki spreten, ter poklican da vodi Avstrijo, da Ogersko nosi kulturo na vzhod, ako pa domače ljudstvo iz dežele beži, in zapušča deželo, ki ima že tako malo prebivalcev. Stvar je zares dosti imenitna, da bi resni politikarji in državni ki razpravljali taka vprašanja. Ako pojde stvar tako naprej, bode imela Ogerska dežela glavno mesto umetno nališpano, in nekaj tujedeželskih obrtnih podjetij, a poljedelcev ne bode; država bode le

na popirji močna, v resnici pa slaba in onemogla.

Vnanje države.

Nihilistov je zunaj Ruskega 3000, od teh jih je 2000 na Francoskem. Povsod, kjer se naselijo nihilisti, vstanove odseke, ti imajo zopet pododseke in skupine. Vsak teh odsekov, po Angleškem, Švicarskem in Francoskem ima tiskarno, kjer delajo beguni, katerim največ zaupajo. Pri vsaki tiskarni je tudi kemična orožnica, in ne daleč od glavnega sedeža je tovarna za bombe. Pohišni kramarji stvar raznašajo. Kemična orožnica ne zavira „bišnih del“ ruskih begunov po večini, vse gre na to, kako bi bližnjega s poti spravili. Glasovite bombe, ki so spravile z življenja ruskega cara, imele so peresa kakor ure in so bile narejene v Parizu; poskušali so jih v gozdu Vesinet. V Londonu imajo nihilisti tudi delavico za sleparske denarje, kjer delajo papirnate rubelne, in te zopet vaječ razneso pohišni kramarji. Glava vsemu temu je knez Krapotkin. Njegovi trije tajniki so: Jaslov, dr. Roussel (bivši ud komune) in Goldenberg, ki se posnaša za kemika, njegova družina je v Parizu. Nihilisti v Parizu so razkropljeni po vseh okrajih največ jih pa živi okoli Panteona in Glacière, nekaj njih dela po tiskarnah pri Hachette, Reif i. dr. Načelnik pariških odsekov je nekov Krukov, imenujejo ga Petruski, prvi stavec v tiskarni Reiff trg des Scoles 9. Naslednik je polkovnika Sokolov, katerega je pariška policija pogaala. Razen 6 vodjev, med katerimi se tudi našteva polkovnik Lavrov, razširjujejo nihilizem posebno tri ženske. — Mlajši nihilisti se izdajajo za dijake, so pridni, previdni, manj ko je hrupa, ljubše jim je. Med zarotniki je skoraj vse imenje občno, in odposlance plačujejo redno iz društvene blagajne. Tako piše francoski list „Gaulois“ temu pa zopet oporeka drug list „Voltaire“, ki sicer glavne stvari potrdi, a le pravi, da imena nihilistov in njih naslovi niso prav povedani. — Se ve da bi nekateri vse radi utajili, ko bi se dalo, pa anarhistov laž ne spravi iz sveta. Le jedin pripomoček je, tega se pa ne poprimo vlade, tedaj jim nihče ne more pomagati, ako namreč zaduše ogenj v tem kraju, pa švigne plamen drugej.

Izvirni dopisi.

Iz Kamnika, 8. novembra. (Konec frančiškanske šole v Kamniku). Včeraj 7. nov. mej šolskim podukom popoldan, došlo je oo. frančiškanom povelje od predsedništva okraj. šols. sveta, da imajo zapustiti šolsko poslopje in prenehati s podukom mladine, za katero so nad 100 let z velikim pridom, nesebično in uspešno delovali ter jo v dobre katolike in zveste državljane izgojevali. — Ker je bilo značajnemu gosp. Peterlinu predsedniku kraj. šols. sveta nemogoče ravnati zoper voljo ljudstva ter vpeljavati nove tri učitelje, (četrttega še zdaj ni, ker sta se že dva odpovedala tej službi) prevzame to nalogo okrajni komisar dr. pl. Rüung in jih vpelje, kolj drugi dan povdarjaje posebno besede: „Novi učitelji bodo ravno tako podučevali kakor oo. frančiškani.“ Ali s temi besedami je malo vatregel liberalcem in temi, katerih orodje je on bil, ki so podučevanje dosedanjih gg. učiteljev kot slabo in nepostavno zavrgli. Kajti če bodo novi ravno tako podučevali, jih zadene ravno taka osoda, ko oo. frančiškane.

Novim gg. učiteljem nič kaj ne dopade, da so bili tako malo simpatično sprejeti, a temu niso krivi odstopivši učitelji oo. franči-

škani, učitelji naj iščejo vzroka drugej, ako jim tukaj ne dopada.

Tako je izpolnjena želja liberalne stranke kateri ni bilo nobeno sredstvo preslabo, naj si bode laž, obrekovanje ali hinavstvo, da je svoj namen dosegla.

Marsikatero spletko godile so se tudi za kulisami, katere se razvijajo o priličnem času.

Znamenito je le to, da se navadni hudodelec sme zagovarjati, česar je tožen; a oo. frančiškane so kar na Sima ve in Pirkarjeve besede (katerih prvi ima zaradi neresničnih oficielnih poročil proti v disciplinarno preiskavo) obsodili in odstavili.

Is to se je zgodilo leta 1882 in ne za časa Stremayrjeve dobe.

Zdaj se g. Sima lahko tolaži: „Solamen miseris socios habere malorum“ ali oo. frančiškani odstopijo s častjo, a ne tako g. Sima.

Iz Škofje Loke, 8. nov. (Pogreb č. o. gosp. Sigismunda Bohinca. Nesreča.) V ponedeljek 6. nov. je umrl ob 1. uri popoldne v tukajšnjem kapucinskem samostanu nekdanji guardijan č. o. gosp. o. Sigismund Bohinc. Cele štiri leta in štiri mesece ga je hudo mučila bolezen protin. Le malokaterikrat se je mogel vnesti na posteljo, ali na zato nalašč napravljen naslonjač. Večidel svoje bolezn, posebno še zadnje leto prebil je le v postelji, ter ves udan pričakoval svoje rešiteljice — britke smrti. Da mu je še toliko časa priznašala je gotovo zasluga dobre postrežbe, ktero le ljubezen, ne denarno plačilo dati zamore. Pogreb je bil v sredo 8. nov. velhkansk, kakor jih Loka le malo učaka. Spremljevalo je 18 duhovnov svojega brata k večnemu počitku na pokopališče v Staro Loko. Sprevod vodil je č. g. M. Jeriha, nunski spovednik, ker je bil g. dekan po opraviilih zadržan. Med potjo peli so žalostinke in na grobu zapeli so duhovni za Benedictus p. Aug. Hribarjevo nagrobnico: „Človek glej dognanje svoje“.

Velika množica ljudi šla je za trugo in mu tako skazala zadnja čast. Pokazala je s tem, da ni pozabila priljubljenega očeta, posebno dobrega spovednika, akoravno ga ni vidila že več kot štiri leta. Kot prejšnji guardijan bil je Ločanom dobro znan in obče priljubljen.

Rojen je bil v Mengški fari leta 1825, tedaj še le 57 let star. Naj v miru počival!

Pretečeni teden ponesrečil se je komaj 29 let stari posestnik v Zapotnici Gregor Ažbe. Kuhal je oglje. Ker je bil že truden, noč mrzla šel je ob 11. uri na kopo spat. Ali ni se več prebudil, ob 3. uri zjutraj dobila ga je njegova žena mrtvega še na kopi ležečega. Zadušil ga je vogeljni puh. Zepustil je mlado vdovo in 3 otroke. Malo več previdnosti pri takih opravilih bi bilo pač svetovati!

Iz Leskovic, 7. nov. (Cesta iz Loke na Cirkno.) Včeraj 6. t. m. je gospod deželni predsednik sam pregledal obe črti, namreč čez Sovodnj in Kopačnico. — Spremljali so ga okrajni glavar kranjski, nadinženir Witschel, gospodje cestnega odbora loškega in crkljanskega. Cerkljanom naš deželni predsednik kot nekdanji ljubljenski okrajni glavar toliminski še vedno ostane nepozabljiv. Slovesnega sprejema sicer ni bilo, ker se poprej o tem potovanju ni nič zvedelo, vendar je na Sovodnjem pokanje možnarjev pozdravljalo namestnika cesarjevega, in lepo zvonjenje v Novi Oselci ga je spremljalo, ko se je peljal skozi faro. Priprosti kmetje, s katerimi se je visoki gospod pogovarjal, ne morejo prehaliti njegovega blazega, priljudnega obnašanja. Vsi

gospodje so se na tej poti lahko prepričali, koliko boljša bi bila črta čez Kopačnico. Kar zadeva dopisnika „Izza Poljan“, kateri je priporočal v „Slovencu“ cesto čez Sovodenj in dalje pod Otaležem, mu naravnost povem, da je nihče v mislih ni imel. Kopačenska sicer privatna cesta bila je po neki rudarski družbi pred okoli 30 leti izdelana, veljala je 14.000 gl. in je bila v štirih mescih gotova. Odkar je pa ta družba nehala, od tega je 14 let, cesta ni bila nikdar več posuta, in vendar je še zdaj mnogo trdnjša, boljše ohranjena, kakor okrajna cesta čez Sovodenj, ktera gre od Terbijske goriske meje, dobri dve uri hoda po mehke, osovjemnetu, in nikjer v bližini ni dobiti priprave tvarine za posipanje, kakor le mehki, rudeči kamen. Prva cesta je skoz in skoz do Hotavelj 2 sežnja široka, skoraj uro hoda krajša, na solčni strani, na celi črti najboljše posip precej pri roki. Gotovo je, da bi precej manj veljala, kakor čez Sovodenj.

Hvala deželnemu zboru, da je na to črto vlado opozoril in jo priporočil. Naša srčna želja je, da bi se njegov predlog spopolnil.

Za naše vbožne kraje bo cesta velika dobrot, ker bodo delalci, ki morajo zdaj na ptuje hoditi ter si zaslužka iskati, potem lahko doma zaslužili pošteno dnino.

Z Dunaja, 9. novembra. Predragi „Slovenec“! Ker ima „Slovenec“ v zadnjem času toliko dobrih in jedratih člankov, da ga dunajski visokošolci z največjim veseljem beró in se kar oddahnejo, kedar v kavarni vmazan judovsk časnik iz rok dadó in „Slovenca“ zagledajo, zato se bomo tudi mi potrudili z Dunaja v milo slovensko domovino kako novico poslati.*)

Pisati pa hočem o naši ljubi slovenski mladini, ki se tudi na Dunaji trudi in z navdušenjem deluje v literarnem društvu v pravem in kmetijsko-gospodarskem klubu. Da je sad teh društev velik, ne bo nobeden tajil. Saj pa imamo tudi izglede! Tako je nekdanji tajnik pravoslovnega kluba gosp. Aleksander Hudovernik ki je v „Kresu“ Sibirijo tako kratko in originalno popisal, spisal pravno terminologijo, ktero bralci „Slov. Pravnika“ po odlomkih, ktere je gosp. pisatelj priobčeval dobro poznajo. Delo je po mnenju vseh pravo in jezikoslovcev izvrstno in zasluži imenovanje. Kakor se sliši je delo dogotovljeno in gosp. pisatelj samo še založnika išče.

Enako pozornost pa je vzbudil tú mej dunajskim dijaštvom predsednik agronomičnega kluba, gosp. Oblak, ki je slučajno zdaj v Bosni. On ni le samo izvrsten govornik, ampak tudi veščak na svojem polju. Ti možje, če jim Bog da zdravje in srečo, bodo domovini še veliko koristili! Kajti oni pri vsem tem še niso pozabili na vero, oni delajo z zaupanjem v Boga.

Enako žalibog! ne moremo reči o literarnem društvu, zakaj tam se velikokrat sliši kaka kisa in neslana zaljubljena pesem ali pa kaka pregrešna novelica. Ti ljudje poznajo samo grešno ženstvo, Marije M. B., kršanskih sv. devic pa ne.

Pa vendar pri vsem tem še slovenska mladina ni tako pokvarjena, kakor drugo dijaštvo; tako je n. pr. sedajni predsednik Slovenije, gosp. Rad. Pukl izgled kršanskega dijaka. — Čast komur čast! Zato pa se imamo zahvaliti pobožnosti slovenskega naroda. Če tudi mi Slovenci nimamo posebne „kulture“, a imamo vero: Ne zida v oblake, kdor na Boga zaupa! Saj znana resnica je, da se je pri vseh zapadnih narodih vera v kulturi zanemarljiva;

prežalostna osoda dandanes je pa tudi znana. Glavni namen vse omike je vendar: „Iščite naj popred božjega kraljestva“.

Žalibog, da to le preveč mladina na visokih šolah pozabi! Oj kakšna pokvarjenost, kolike pregrehe, kako brezverstvo! O vi ustanovitelji liberalnih šol, kako težek odgovor boste dajali! Vaše brezverne šole so krive, da tudi marsikateri slovenski mladeneč, ki nade poln, nepokvarjen, navdušen in vnet za vero, cesarja in domovino na Dunaj pride, pa ga ga ves pokvarjen in nevernež zapusti? Najprej zabrede v pregrehe, potem zgubi vero, ki jo morebiti nikdar več ne bo nazaj dobil, in kaj je z domovino? O žalostna majkal! Saj veš da so taki ljudje najhujši tvoji sovražniki! Cesar takemu človeku le še toliko velja, kolikor mu plače daje. Kaj ti pomaga, slovenski mladeneč, če postaneš doktor, če pa večno življenje zgubiš! Na sodni dan ne boš dobil tožbe.

Zares velika dobrota bi bila, ko bi že enkrat osnovali v Ljubljani univerzo. Koliko manj naše inteligence bilo bi pokvarjeno! Koliko manj bi onega strupa, ki se v velikih mestih nahaja v našo domovino prišlo!*)

Domače novice.

V Ljubljani, 11. novembra.

(Volitev ljubljanskega mesta.) Volilno gibanje je bilo živahno, izvoljen je župan g. Grasselli s 515 glasovi; dobil je nad 23 glasov več, kakor svoje dni vitez Schneid, ko je prvokrat prederta bila nemška falanga. Vseh volilcev ljubljanskega mesta je 1182, ali toliko, jih nikoli ne pride volit. Kedar je bila volitev naj bolj živahna, prišlo jih je nad 800. Iz tega se dá sklepati, da je večina poslancu za narodno stranko v Ljubljani za sedaj zagotovljena. — Kdo bi bil pred nekaterimi leti verjel, da bode v Ljubljani kaj takega učeska? Vendar smo čakali, dajmo pred vsem Bogu hvala! — Nam se ta opomba nikakor ne zdi odveč; kajti viša roka svet vlada, prevrat v političnih rečeh godi se večkrat, ne da bi se ljudem kaj takega sanjalo, na svetu ni ga naključja. — V drugi vrsti gre pa tudi hvala vztrajnosti ljubljanskih volilcev, ki se tudi materielne zgube ne boje, da zadostujejo svoji državljanski dolžnosti. — Dosti britkega smo že doživeli v Ljubljani, narodna stranka se je gotovo zmodrila, da bode vedla svojo zmago modro rabiti, in nasprotnika po nepotrebnem ne žaliti, kajti tako ravnanje ni bilo častno, in ni, da bi svojo zmago rabili nasprotnikom v razžaljenje, sebi v nečast. — Ako še povemo, da se fakcijska stranka v Ljubljani volitve ni vdeležila, dali smo kratek pregled volitve dne 9. novembra v beli Ljubljani, in izrazili občutke, ki so nas navdajali, slišati da je volitev izpala tako častno za narod.

(Trgovinska in obrtniška zbornica) je volila soglasno s 14 glasovi g. Petra Grasellija za državnega poslance, gosp. Grasselli je tedaj dobil vsega skupaj 529 glasov. Nemci niso prišli k ti volitvi.

(G. Henrik Weiglein) bivši okrajni glavar v Černomlju pride v Krško a ne v Kamenik.

(Vabilo.) V nedeljo, 12. nov. o 1/2 6. uri ima družba sv. Vincencija občni zbor. Ob enem obhaja tudi začetno slovesnost deška sirotišnice v novi hiši na Poljanah št. 36.

(Poslopje za c. k. m. in ž. učiteljske).

*) Pravo Slovenci! Bodite prepričani, da človek zaradi vernega in kršanskega značaja nič manj ne zná, pač pa vse boljše in vestnejše obrača.

Za gotovo se zatrjuje, da so svitli cesar potrdili zgradbo učiteljskega, pripravljala se sedaj, da se bode delo začelo precej spomladi, da bode še tisto leto stalo pod streho.

(Občni zbor c. kr. kmetijske družbe) bode 15. t. m. ob 9. uri v mestni dvorani. Program obsega: 1. Predsednik otvori sejo; 2. voli se družbeni tajnik; 3. volijo se 3 člani centralnega odbora namesto članov, ki izstopajo po §. 22. dr. pravil, 4. centralni odbor daje račun; 5. predlaga se družbini račun za l. 1882 in predštev za l. 1883, podrobnosti se lahko pogledajo v družbini pisarni; 6. gosp. Ernest Kramar govori: Kako bi bilo mogoče, oživiti podružnice kmetijske družbe, da bi se delavnost družbina po njih v pravem pomenu preselila na deželo; 7. poročila in nasveti podružnic.

(G. Andrej Einspieler) slavno znani voditelj koroških Slovencev obhaja 13. t. m. svoj 70. rojstni dan. Nevstrašljivemu in pogumnemu gospodu zakliče tudi „Slovenec“ Ad multos annos!

Javne dražbe.

13. novembra. 3. eks. drž. pos. Anton Levstek iz M. Lašic. Lašice. 1. eks. drž. pos. Jože Kranik iz Ribna, 2486 gl. Radovljica. 1. eks. drž. pos. Terez Lušin iz Gorčevasi 4143 gl. Ribnica. 2. eks. drž. graščine Obererckenstein gđc. Viljeldmine Heidl. Ljubljana.

14. nov. 3. eks. drž. pos. Kaspar Vidrih iz Terna 316 gl. Postojna. 3. eks. drž. posest. Jože Srebot iz Neverke 3009 gl. Postojna.

Umrli so:

7. novembra. Anton Mekinda, 13 dni 8. nov. Jože Fink, 3 mesce. 9. nov. Marija Križaj, 72 let, razkroj krvi.

V bolnišnici.

5. novembra. Marija Karmel, 70 let, oslabljenje. 7. nov. Johana Kinkel. 77 let, rak v jetrih.

Zahvala,

Ker ni mogoče, v čem, ki so mi zaradi odlikovanja častitali, pismeno se zahvaliti, naj po tej poti blagovoljno sprejmemo mojo naj prišerčnijo zahvalo.

Dr. Klofutar.

Obče znane in izvrstne na Tržaški razstavi s srebrno svetinjo odlikovane

voščene sveče

iz čistega nepokvarjenega čebelnega voska
(3) priporočata

P. in R. Seemann v Ljubljani.

Hiša se proda,

pol ure od Ljubljane na dolenski cesti v prav dobrem stani, ima 5 kleti, vodnjak na pumpo, vert, senožet, njivo, hlev, in nov skedenj, vse doma okoli hiše. Prostorna hiša je za vsako obrtnijo in kupčijo. Na potoku se da napraviti kovačnica ali strojbenica. Proda se pod ugodnimi pogoji in na tretjino plačila se dlje čaka. (2)

Več pove opravništvo tega lista.

Gospodinja

kuharica in v vsih delih izurjena, zvesta, poštena in dobro priporočena ne premlada ženska dobi stalno službo za celo življenje. Za dela je dekla. Družina obstoji samo iz 3 oseb.

Ida Kristan

(3) v Kopru.

*) Lepo prosimo.

Vredn.